

Rak je bolest ćelija. Ljudsko tijelo je napravljeno od miliona ćelija. Naša tijela uvijek proizvode nove ćelije: tako da možemo rasti, zamjenjivati istrošene ćelije ili zacijeljivati poslije povrede oštećene ćelije

Geni su dijelovi ćelije koji joj govore šta da radi. Neki geni govore ćeliji kada treba da se umnožava

Rak je uzrokovan oštećenim genima. Geni, u našim životnim prilikama, mogu biti oštećeni zbog više stvari kao što je sunčeva svjetlost, dim cigareta ili kako se hranimo. Ponekad oštećeni geni prelaze sa roditelja na dijete.

Normalni geni kažu ćeliji kada da se umnoži i kada da umre. To se u našem tijelu stalno dešava. Ali oštećeni geni ponekad naredi ćeliji da se previše umnožava ili zaustavlja ćelije od izumiranja onda kada bi one trebale izumrijeti. Te dodatne ćelije nastavljaju da rastu i mogu napraviti grudnu zvanu tumor. Neki tumori se mogu osjetiti, drugi ne mogu. Neki tumori su dobroćudni

što znači da oni nisu rak. Drugi su zloćudni što znači da su rak. Na početku rak će rasti gdje se pojavio. To se zove primarni rak.

Primarni rak može biti dovoljno velik da uzrokuje simptome.

Poslije, neke ćelije raka mogu napustiti primarni rak i otići u druge dijelove tijela. One putuju kroz krvotok ili limfni sistem. Od ovih ćelija može nastati novi rak u drugim dijelovima tijela. To su sekundarni rakovi ili metastaze. Ponekad osoba ni ne zna da ima rak sve dok ne dobije simptome iz sekundarnog raka

Rak se može pojaviti skoro svugdje u tijelu. Krv i limfa mogu oboljeti od raka.

Osoba ne može 'uhvatiti' rak od druge osobe. Mnogo osoba dobije rak i preko polovine od njih preživi. Od raka oboljevaju osobe iz svih zemalja, rasa ili religija. Od njega boluje jedna od tri osobe u Australiji.

Svako s' rakom zaslužuje podršku i najbolji tretman što je moguće.

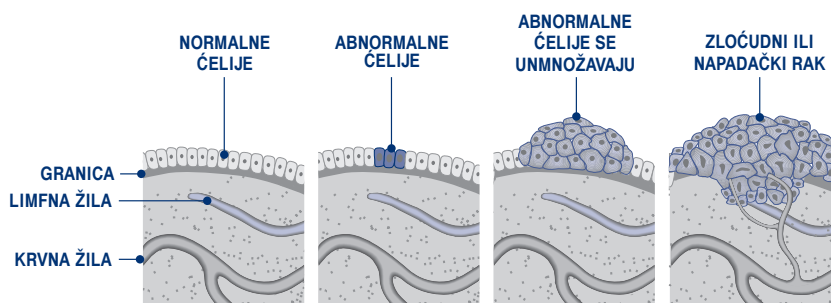
► Bosnian

What is cancer?

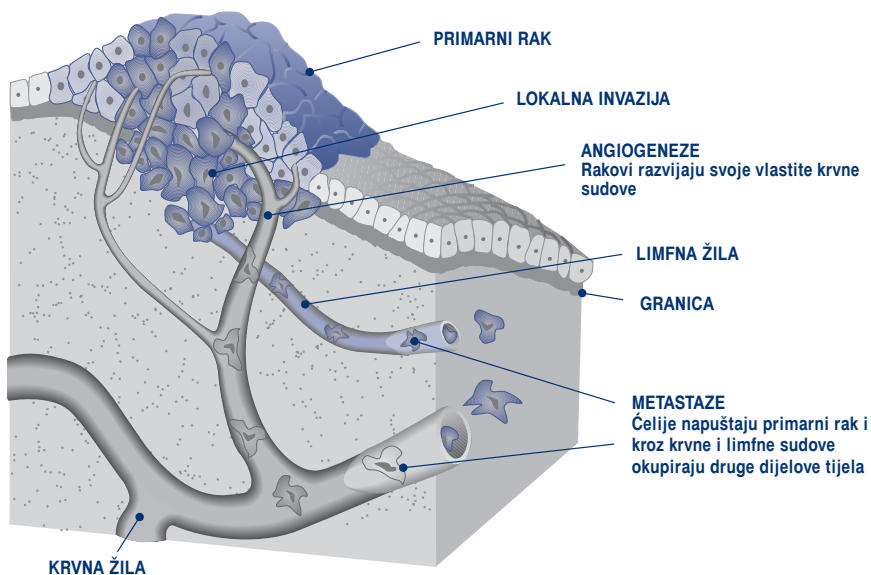
Informativna linija o raku

- **Bosanski**
(03) 9209 0169
- **Engleski**
13 11 20

POSTANAK RAKA

KAKO SE RAZVIJA RAK

1 Rathdowne Street
Carlton Vic 3053
Australia
Telephone: 61 (0)3 9635 5000
Facsimile: 61 (0)3 9635 5270
enquiries@cancervic.org.au
www.cancervic.org.au

January 2004